

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

Харківський національний університет внутрішніх справ

Факультет № 6

Кафедра економіки та фінансів

ТЕКСТ ЛЕКЦІЇ

з навчальної дисципліни «Бухгалтерський облік»

обов'язкових компонент

**освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
072 Фінанси, банківська справа та страхування (Фінансова безпека
та фінансові розслідування)**

**За темою № 4 - Подвійний запис та кореспонденція рахунків.
Узагальнення даних поточного обліку.**

**м. Харків
2019**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від «21» лютого 2019 р. № 2

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від «20» лютого 2019 р. № 2

ПОГОДЖЕНО

Секцією науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних та соціально-
економічних дисциплін
Протокол від «20» лютого 2019 р. № 2

Розглянуто на засіданні кафедри економіки та фінансів факультету № 6
ХНУВС, протокол від 04 лютого 2019 р. № 3

Розробники: доцент кафедри економіки та фінансів факультету № 6
ХНУВС, к.е.н., доцент Фурса В.А.

Рецензенти:

1. Завідувач кафедри агрологістики і управління ланцюгами постачань
ХНТУСГ ім.П. Василенка, д.е.н., доцент Ларіна Т.Ф.
2. Доцент кафедри соціальних та економічних дисциплін ХНУВС, к.е.н,
доцент Павленко Н.В.

План лекції:

1. Подвійний запис, його суть і значення.
2. Кореспонденція рахунків, прості і складні бухгалтерські проводки
3. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

Література:

Основна

1. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16 липня 1999 року № 996.
2. Бутинець Ф.Ф. Теорія бухгалтерського обліку. Підручник.- Житомир: ЖІТІ, 2000. - 640 с.
3. Білуха М.Т. Теорія бухгалтерського обліку: Підручник. – К.: Вид. КДТЕУ, 2000. – 692 с.
4. Девашук Л.Г., Єрмоласва В.І., Квач Я.П., Русинська О.В. Теоретичні основи та практика бухгалтерського обліку, Частина І, Навч.посіб.. – Х.: ТОВ «Одіссей», 2001. - 488 с.
5. Загородній А.Г, Партин Г.О Бухгалтерський облік : основи теорії та практики.. Навч. посіб.- 3-тє вид., перероб. і доп. - К.: Т-во «Знання», КОО, 2004. – 377 с.
6. Кужельний М.В., Лінник В.Г. Теорія бухгалтерського обліку. Підручник, - К.: КНЕУ, 2001.-334 с.
7. Кондратьєва А.Ф.Теория бухгалтерского учета: учебник для студентов .-Харьков:Фолио,2002.-271с.
8. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Навч. посіб.- 2-ге вид., перероб. і доп. - К.: Вид –во «Центр навчальної літератури», 2003. – 628 с.
9. Лень В.С., Гливенко В.В. Бухгалтерський облік в Україні: основи та практика. Навч. Посіб.- К.: Вид –во «Центр навчальної літератури», 2004. – 576 с.

1. Подвійний запис, його суть і значення.

Кожна господарська операція викликає зміни, як мінімум у двох статтях балансу. Рахунки відкривають на кожну статтю балансу, тому господарські операції також відображають на двох рахунках бухгалтерського обліку.

Подвійний запис є способом відображення господарських операцій на кореспондуючих рахунках, при якому кожна операція записується по дебету одного і кредиту другого рахунку в одній і тій же сумі.

Подвійний запис є елементом методу бухгалтерського обліку і має:

- 1) контрольне значення, тому що сума господарських операцій записується по Дт одного і Кт іншого рахунку і підсумок записів по дебету всіх рахунків повинен дорівнювати підсумку записів по кредиту рахунків. Відсутність такої рівності свідчить про наявність помилки в облікових записів;
- 2) економічне значення, тому що дозволяє з'ясувати внаслідок яких операцій відбулися зміни твого виду активів або джерел, звідки господарські активи надійшли і куди були використані. Це дозволяє забезпечити контроль за майном підприємства та доцільністю здійснення господарських операцій.

2. Кореспонденція рахунків, прості і складні бухгалтерські проводки.

Кореспонденція рахунків – взаємозв'язок рахунків бухгалтерського обліку, який виникає внаслідок відображення на них господарських операцій методом подвійного запису.

Самі рахунки позиваються кореспондуючими.

Кореспонденція рахунків дозволяє визначити зміст господарської операції.

Дт	20	Кт	Дт	63	Кт
С – до 3 000,00				С – до 10 000	
4 000,00				4 000,00	

Порядок визначення кореспонденції рахунків.

- 1) Зрозуміти зміст господарської операції.
- 2) Визначити, які об'єкти бухгалтерського обліку приймають участь у господарській операції.
- 3) Визначити рух активів або джерел при здійсненні господарських операцій.
- 4) Визначити активні чи пасивні рахунки будуть використані.
- 5) Знаючи сутність активних і пасивних рахунків, визначаємо Дт і Кт рахунків.
- 6) Проставляємо коди рахунків.

Правильна кореспонденція рахунків має велике значення для бухгалтерського обліку, тому що вона вносить певний порядок в систему облікових запасів. Тому встановленням кореспонденції між рахунками займаються державні органи зокрема Міністерство фінансів України.

Перш ніж відобразити господарські операції подвійним записом на відповідних рахунках на підставі первинних або зведених документів складають бухгалтерську проводку.

Бухгалтерська проводка – це визначення рахунків який дебетується і який кредитується, а також суми, зазначені у первинних документах на які здійснені господарські операції.

В залежності від кількості кореспондуючих рахунків проводки поділяють:

- 1) **Прості** – бухгалтерські записи, при яких один рахунок дебетується а другий на цю ж суму кредитується, тобто коли кореспондують два рахунки.
- 2) **Складні** – бухгалтерський запис коли кілька рахунків дебетується, а на загальну суму записів по дебету кредитується один рахунок або навпаки, тобто коли кореспондують лиш собою більш ніж два рахунки.

Складні бухгалтерські проводки не порушують правила подвійного запису, тому що як в простих так і в складних проводках зберігаються взаємопов'язане відображення господарських операцій по Дт і Кт рахунків та рівність дебетових і

кредитових оборотів. Крім того кожен складну проводку можна розподілити на декілька простих.

Застосування складних проводок значно зменшує кількість облікових записів.

Якщо господарська операція відображається складною проводкою, то загальна сума записів на одній стороні кількох рахунків повинна дорівнювати загальній сумі, записаній на протилежній стороні кореспондуючого з ними рахунка.

За характером даних проводки поділяються на умовні і реальні. Реальні проводки охоплюють кореспонденцію рахунків з відображенням даних про господарські операції, які реально відбулися на підприємстві: надходження запасів, оприбуткування готової продукції, виплата заробітної плати та ін. Такі операції відображають зміни у складі майна та джерел його утворення.

Умовні проводки виникають в наслідок дії методології бухгалтерського обліку, коли господарська операція фактично не відбулася, але проводка була здійснена. Умовні проводки передбачають перенесення показників з одного рахунку на інший. Прикладом умовної проводки може бути закриття рахунків доходів та витрат на рахунок фінансових результатів. (Бутинець).

3. Узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку.

Для узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку, перевірки правильності облікових записів, визначення оборотів і залишків на рахунках складають оборотні відомості.

Оборотна відомість – це спосіб узагальнення оборотів і залишків рахунків за звітний місяць, а також засіб взаємозв'язку між балансом і рахунками.

За побудовою оборотні відомості бувають прості і шахової форми.

Оборотні відомості складають як по синтетичних так і по аналітичних рахунках.

Оборотна відомість по синтетичних рахунках є способом узагальнення даних поточного бухгалтерського обліку з метою перевірки повноти і правильності облікових записів і складання балансу, а також отримання узагальненої інформації про наявність і зміни господарських активів та джерел їх формування, необхідної для управління діяльністю підприємства.

1. Надійшли основні засоби від постачальників:

- Основні засоби +А Дт 10
- Кредиторська заборгованість постачальників + П Кт 63 59600,00 грн.

2. Надійшли виробничі запаси від постачальників:

- Виробничі запаси +А Дт 20
- Кредиторська заборгованість постачальникам + П Кт 63 30500,00 грн.

3. Списані виробничі запаси на виробництво:

- Виробничі запаси - А Кт 20
- Витрати виробництва + А Дт 23 5000,00 грн.

4.Розрахувалися з постачальниками за запаси та основні засоби:

- Кошти на поточному рахунку - А Кт 31
- Кредиторська заборгованість постачальникам – П Дт 63 20800,00 грн.

5.Частково погашено кредит з поточного рахунку:

- Кошти на поточному рахунку - А Кт 31
- Кредиторська заборгованість за кредитом – П Дт 60 13000,00 грн.

6.Отримали готівку в касу з поточного рахунку

- Грошові кошти в касі + А Дт 30
- Кошти на поточному рахунку - А Кт 31 2400,00 грн.

Дт	Основні засоби 10	Кт
С.п. 84 000,00		
1)		
9 600,00		
Об. 59 600,00	Об. 0	
С.к. 143 600,00		

Дт	Каса	Кт
С.п. 1 200,00		
6) 2400,00		
Об. 2 400,00	Об. 0	
С.к. 3 600,00		

Виробничі запаси (20)		
Дт		Кт
С.п. 26 000,00		
2)30500,00		
	3)5000,00	
Об. 30500,00	Об. 5000,00	
С.к. 51500,00		

Незавершене виробництво (23)		
Дт		Кт
С.п. 12 000,00		
3) 5000,00		
Об. 5 000,00	Об. 0	
С.к. 17000,00		

Кредит 60		
Дт		Кт
	С.п. 15 000,00	
5) 13 000,00		
Об. 13 000,00	Об. 0	
	С.к. 2 000,00	
Статутний капітал 40		
Дт		Кт
	С.п. 132 000,00	
Об. 0	Об. 0	

Поточний рахунок 31		
Дт		Кт
С.п. 47 000,00		
	4)20 800,00	
	5)13 000,00	
	6) 2 400,00	
Об. 0	Об. 36 200,00	
С.к. 10 800,00		
Розрахунки з постачальниками та підрядниками 63		
Дт		Кт
	С.п. 23 200,00	
	1)59 600,00	
4)20 800,00	2)30 500,00	
Об. 20 800,00	Об. 90 100,00	

	С.к. 132000,00
--	-----------------------

	С.к.92 500,00
--	----------------------

В свою чергу оборотні відомості по аналітичних рахунках поділяють на три види :

- Оборотні відомості, які складаються лише з використанням грошового вимірника;
- Оборотні відомості, які складаються з використанням грошового і натурального вимірника;
- Оборотні відомості по аналітичним рахункам з двостороннім сальдо.

Оборотна відомість по синтетичних рахунках за лютий 2013р

	Назва рахунків	Сальдо на 1 лютого		Обороти за місяць		Сальдо на 1 березня	
		Дебет	Кредит	Дебет	Кредит	Дебет	Кредит
10	Основні засоби	84000,00		50600,00		143600,00	
20	Виробничі запаси	26000,00		30500,00	5000,00	51500,00	
23	Виробництво	12000,00		5000,00		17000,00	
31	Поточний рахунок	47000,00		--	36200,00	10800,00	
30	Каса	1200,00		2400,00	--	3600,00	
40	Статутний капітал		132000,00	--	--		132000,00
60	Кредити банків		15000,00	13000,00			2000,00
63	Розрахунки з постач.		23200,00	20800,00	90100,00	--	92500,00
							-
	Разом	170200,00	170200,00	131300,00	131300,00	226500,00	226500,00

= 1

= 2

= 3